Waar staan we nu?
(2) Mariawende, de vierde plaats van onze tent.

Lezing

De wind waait waarheen hij wil; je hoort zijn geluid, maar je weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heen gaat. Zo is het ook met iedereen die uit de Geest geboren is.

Joh 3,8 (NBV21)

Overweging

Goeiemorgen allemaal,

Vorige week brachten Tommy en Mieke een koffer mee waarin wat onze gemeenschap dierbaar is, in verhuisd werd.
Vandaag wil ik jullie graag het verhaal vertellen van de plaats en de gemeenschap waar wij terechtgekomen zijn. Niet alleen omdat ik als stadsgids geboeid ben door het verleden, maar ook omdat mijn hele jeugd zich in Sint-Kruis heeft afgespeeld, een paar straten hier vandaan.

Laat ons eventjes teruggaan naar de 19e eeuw, een periode waarin Vlaanderen in een diepe economische crisis was gedompeld. Dit was ook zo in Pittem waar een pastoor in 1845 een kloosterorde stichtte om vanuit de kerk de noden te helpen lenigen: er kwam een armenschool, weeshuis, weefschool, spinschool, kantklosschool... De namen spreken voor zich.

In 1878 werden vanuit dit moederklooster in Pittem 2 zusters van Maria naar Sint-Kruis gestuurd, naar het klooster in de Moerkerkse Steenweg 395. Het was de bedoeling om het beginnende lokale onderwijs te ondersteunen en verder uit te bouwen. Het klooster in Sint-Kruis werd het derde bijhuis van de Congregatie van de Zusters van Maria van Pittem, het eerste werd in 1874 opgericht in Sint-Joris-ten-Distel, het tweede in 1875 in Eegem.

De orde groeide steeds maar aan en telde 100 jaar later niet minder dan 522 zusters, verspreid over 40 bijhuizen in België en 77 missionarissen in Zaïre, Rwanda en Brazilië! De belangrijkste taken van de zusters bij ons waren lesgeven, ziekenzorg en pastoraal werk.

De zusters waren zo gedreven dat hun eerste klooster met bijbehorende meisjesschool gaandeweg te klein werd. En zo werd het besluit genomen om aan de noordkant van de kerk een stuk grond te kopen. In 1929 werd het gebouw waar we ons nu bevinden volgens de plannen van architect Antoine Dugardyn gebouwd. Op 11 december 1930 was de bouw af en kon de toenmalige bisschop van Brugge, Mgr. Lamiroy, het geheel inwijden.

En wat gebeurde er met het oude klooster op de Moerkerkse Steenweg? Wel, dat was een paar jaar ervoor - in 1928 - verkocht aan particulieren op voorwaarde dat de zusters er konden blijven wonen tot ze konden verhuizen naar hun nieuwe stek hier. Het klooster werd afgebroken en vandaag blijft er alleen nog een kapelletje over.

De eerste zuster-overste, Zuster Ignatia, Eugenie De Keyser, in dit nieuwe klooster was een gedreven overste. Nauwelijks 8 jaar later waren er al 4 kleuterklasjes met 189 kleuters en 8 klassen L.O. met 255 leerlingen en er waren toen 27 zusters!

Een van die kleutertjes en lagereschoolkinderen ben ik ooit geweest. Wij woonden immers in de Oude Hoogweg, en als meisje ging je naar Mariawende. Een paar namen zijn me bijgebleven, zoals Magda Cafmeyer en Zuster Calista. Ik weet nog dat ik in het 5e leerjaar bij Zuster Calista zat. Blijkbaar was zij al wat ouder, en ging ze regelmatig zitten bij het schoolbord. Op een keer viel ze daarbij in slaap met een krijtje in haar hand. De hele klas van het 5e leerjaar durfde zich niet te roeren, en toen zij wakker schoot en zag dat er een hele krijtlijn op het bord getekend was, werd ze boos op ons, alsof het onze schuld was….!

Ik bleef er tot ik naar het middelbaar ging. Dat was in 1966, naar het nieuwe Sint-Andreaslyceum in de Fortuinstraat. Waarom niet verder hier les volgen? Hier was in 1959 – met toestemming van het bisdom – inderdaad een middelbare school gekomen, met slechts 1 richting Handel. Een opleiding van 4 jaar. Vandaag is het aanbod heel wat uitgebreider. De eerste directrice was Zuster Godelinde, meisjesnaam Mia Laridon.
Vandaar de naam van de huidige ASO-school: MIA, naar deze zuster Mia Laridon.

Nu zoveel jaren later groeit en bloeit deze school nog steeds, kijk maar eens om de hoek naar de nieuwbouw die er ondertussen bijgekomen is.

En de zusters? Zij waren in 1998 nog met 22, die toen de pensioengerechtigde leeftijd bereikt hadden. Vorig jaar werd het klooster dan tijdens de Paasvakantie gesloten en eindigde zo het verhaal van het klooster van Sint-Kruis. De zusters wonen nu in het WZC Herdershove in Sint-Kruis.

Het klooster werd gekocht door de vzw Curando en kreeg de naam “De Torre”, jullie hebben waarschijnlijk wel het bord opgemerkt aan de ingang of al gelezen in de nieuwsbrief.

De Torre wil een laagdrempelige ontmoetingsplaats zijn waar je vanaf deze maand elke dinsdag en donderdag tussen 2 en 5 uur in de namiddag een koffietje of theetje kunt komen drinken.

De Lier engageert zich ook om in dit verhaal te stappen. Net zoals we enkele jaren geleden gedaan hebben met het Oudejaarsavondfeest, dat ooit opgestart werd door Teledienst o.l.v. Zuster Georgette Dewindt. Daarom zijn we blij om hier onze nieuwe stek gekregen te hebben in deze mooie kloosterkapel.

Omdat we elke week het prachtige roosvenster in de nok van de westmuur zullen kunnen bekijken, geef ik tot slot uitleg over wat we zien!

Dit roosvenster is het werk van de plaatselijke glazenier Léonce Hubrecht in opdracht van het Brugse Atelier Peene & Dobbelaere en dateert uit 1930, ter gelegenheid van het pas gebouwde klooster.

Het is verdeeld in 4 medaillons:

Bovenaan zien we de gekroonde Maria, patrones van de Orde van de Zusters van Maria van Pittem. Maria draagt een koninklijk blauwe mantel en zit op een troon te midden van een veld van witte lelies, symbool voor maagdelijkheid en zuiverheid. Zij toont ons haar kind Jezus en beiden reiken ons samen druiven en rijpe appelen aan, symbolen voor Gods overvloedige genade.

Rechts de H. Theresia van Avila, de patroonheilige van Moeder Theresia Cardoen, die in die periode de overste was van de gemeenschap. Daarom zien we op de achtergrond ook de parochiekerk en het hoofdklooster van de orde in Pittem.

Ter info: Theresia van Avila was een mystica uit de 16e eeuw die door paus Paulus VI in 1970 als eerste vrouwelijke heilige werd uitgeroepen tot kerkleraar. Samen met de heilige Johannes van het Kruis heeft zij de orde van de Karmel hervormd.

Links staat de H. Jozef met op de achtergrond de plaats van het klooster en de dorpskerk. Jozef houdt ook een lelie in de hand. Hij is mede-patroonheilige van de zustercongregatie én van de kerk van de H. Kruisverheffing.

Onderaan tenslotte zien we de gevleugelde aartsengel Michaël. Volgens de christelijke traditie was hij de aanvoerder van de hemelse legers in de strijd tegen het kwade. Michaël houdt in zijn handen een wapenschild vast waarop een fontein is afgebeeld met 5 waterstralen. Een fontein komt vaak voor op wapens van vrouwelijke kloosters. Op het gouden schildhoofd zien we 3 blauwe lelies, wat mogelijks een verwijzing is naar de Franse oorsprong van het klooster of van de orde.

Moge deze aartsengel onze gemeenschap de komende jaren vleugels geven!

Anne Billiet
De Lier, Brugge, 8 september 2024

Bronnen:

1. *Heemkundige kring van Sint-Kruis die zo vriendelijk was mij de tekst te bezorgen uit hun nieuwste boek dat ter gelegenheid van Sint-Kruis Kermis verschijnt.*
2. *Schild in de handen van de aartsengel Michaël: informatie gekregen door de heemkundige kring van Pittem, die een specialiste kerkelijke heraldiek hebben.*